

Kaupunginvaltuusto

25.01.2021

Kaupunginhallitus

§ 397 14.12.2020

Asianro 1179/05.17.00/2019

§ 6**Valtuutettu Jari Pulkkinen ym. valtuutettujen aloite koskien vanhustenhoidon hoitajamitoituksen selkeyttämistä****Päätöshistoria**

Kaupunginvaltuusto 9.12.2019 136 §

Valtuutettu Jari Pulkkinen jätti seuraavan aloitteen:

“Vanhustenholtoon olisi luotava niin yksinkertainen hoidon tarvetta arvioiva mittari, että sitä olisi mahdollista seurata reaaliaikaisesti. Kun asiakkaan hoitollisuustarve muuttuu, on sillä suoria vaikutuksia työmäärään. Ikäihmisten asumispalveluyksiköissä on jo nykyään käytössä useita mittareita, joilla asiakkaiden hoitoisuutta voidaan seurata (esim. RAVA ja RAI). Olisi tärkeää kehittää näiden käyttöä niin, että vanhuksen kunnon nopeastikin muuttuessa tämä pystytään ottamaan huomioon hoitajamitoituksessa. Näin taataan ikäihmisen laadukas ja inhimillinen hoito elämän loppuun saakka, ammatillinen ja turvallinen saattohoito sekä pystytään osaltaan ennaltaehkäisemään hoitohenkilökunnan uupumista.

On turha puhua hoitajamitoituksesta, mikäli se ei pidä yhtä käytännön työmäärän kanssa. Hoitajavajeeseen ei ole olemassa yhtä syytä tai syyllistä, mutta pitkälti on kyse väestöpyramidimme vinoutumista jo vuosikymmenten takaa. Vanhustenhoito kertoo syvimmiltään yhteiskunnan asenteista ja tarvitsemme kipeimmin juuri nyt lähimmäisenrakkautta ja käytännön arvostusta heitä kohtaan, jotka ovat maatumme rakentaneet.

Raision KD ja muut allekirjoittaneet ryhmät

Jari Pulkkinen	Saila Rintee
Kristiina Engström	Vesa Parantainen
Anita Ruusuranta	Sirpa Ek
Jarmo Rosama	Maria Virko
Emma Lindqvist	Sari Suominen
Kimmo Kosonen	Annika Ollila”

Päätös

Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 16.12.2019 § 417

” - - -

Kaupunginhallitus lähettää - - - valtuutettu Jari Pulkkisen aloitteen koskien vanhustenhoidon hoitajamitoituksen selkeyttämistä sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan valmisteltavaksi, - - -”

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta 9.12.2020 184 §

Johtava hoitaja Sari Tanninen 26.11.2020:

Kaupunginhallitus on lähettänyt Jari Pulkkisen ym. valtuutettujen aloitteen koskien vanhustenhoidon hoitajamitoituksen selkeyttämistä.

Aloitteessa pyydetään selvittämään/luomaan vanhusten asumistalveluyksikön sellainen reaaliaikainen mittari, jolla voidaan nopeasti mitata asumistalveluyksikön hoitoisuuden taso, kun yksittäisen asukkaan hoitoisuus muuttuu ja jolla on vaikutus työmäärään.

Kun vanhukselle tehdään ympärivuorokautisen hoidon päätös, on hänellä jo siinä vaiheessa erittäin suuri palveluntarve (korkea hoitoisuus) liittyen usein pitkälle edenneeseen muistisairauteen ja/tai erilaisiin sairauksiin sekä ikään liittyviin fyysisen toimintakyvyn rajoitteisiin tai puutteisiin. Tässä vaiheessa vanhuksen toimintakyky – fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kognitiivinen – arvioidaan moniammatillisesti sekä laaja-alaisesti. Ensisijaisina mittareina käytetään RAI-järjestelmää ja Mini-Mental testiä (MMSE). Terveystalvelukussairaalassa arviointimittareina ovat MMSE, Rava -indeksi ja Barthel -indeksi.

Esimerkkejä hoitoisuus- ja toimintakyky mittareista

Asiakaan hoitoisuuden arviointiin on käytössä erilaisia mittareita, joista esimerkiksi vanhusten palveluissa käytetyimmät ovat RAVA®-mittari ja RAI-järjestelmä. Sairaaloitten vuodeosastoilla on laajasti käytössä RAFAELA® OPCq -mittari. RAFAELA® -järjestelmän uusi hoitoisuuden mittari SOHU on tarkoitettu esimerkiksi sosiaalihuollon asumistalveluyksiköihin.

RAFAELA® SOHU-mittari täytetään työvuorokohtaisesti luokitellen avustamis- ja hoitotyön keskeisiä osa-alueita. RAI-LTC-mittari tehdään puolen vuoden välein noin viikon kestävän arviointijakson aikana. RAVA®-mittarilla voidaan hoitoisuus arvioida toistetusti, RAVA®-mittari ei huomioi riittävästi muistisairauksien vaikutusta asiakkaan hoitoisuuteen.

Jokainen hoitoisuusmittarin tuottama tieto tuo esille asiakkaiden hoitoisuuden, mutta minkään mittarin tieto ei ole reaaliaikainen. Jokaisen hoitoisuusmittarin tuottama tieto asiakkaiden hoitoisuudesta ja sen vaikutuksesta työmäärään on käytettävissä pidemmällä tähtäimellä toiminnan suunnitteluun, yksiköiden vertailuun sekä kustannusten arviointiin.

RAI-arviointijärjestelmä

Lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (28.12.2012/980) eli vanhuspalvelulakiin on kirjattu, että kunnan on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa ja, että RAI-arviointivälineistöä käytetään myös silloin, kun iäkäs henkilö saa edellä tarkoitettuja kunnan järjestämiä palveluja ja hänen olosuhteissaan tapahtuu olennaisia muutoksia. Lain 15 a §:ssä tarkoitettun arviointijärjestelmän käyttö on aloitettava viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2023. Varsinais-Suomessa on myös maakunnallisesti päätetty, että RAI-arviointivälineistö on ikäihmisten palveluissa käytettävä mittaristo.

Jo tällä hetkellä vanhusten ympärivuorokautisen hoidon ostopalvelujen puitesopimuksessa on vaatimuksena, että palveluntuottajalla tulee olla käytössä RAI-LTC -järjestelmä. RAI-LTC -järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön myös Raision tehostetun palveluasumisen yksiköissä vuonna 2022. Hankinta tulee huomioida talousarviossa. RAI-arviointijärjestelmä on Raisiossa käytössä jo palvelutarpeen arvioinnissa (omaishoito, ympärivuorokautinen hoito, kotihoito) sekä säännöllisen kotihoidon asiakkailta (RAI-HC).

Lopuksi

Vanhuspalvelulakiin on kirjattu, että vuoden 2021 alusta alkaen vanhusten ympärivuorokautisissa asumisyksiköissä henkilöstömitoituksen tulee olla minimissään 0,55 ja vuoden 2022 alusta alkaen 0,6 hoitajaa asukasta kohden ja 1.4.2023 alkaen henkilöstömitoituksen tulee olla vähintään 0,7 hoitajaa asukasta kohden. Hoitajamitoituksen lisääminen tulee osaltaan mahdollistamaan yksilöllisemmän hoidon sekä paremman hoidon laadun, edellyttäen, että palveluntuottajat/järjestäjät sitoutuvat noudattamaan lain velvoittamaa mitoitusta. Erityisen tärkeää olisi, että työvuorosunnitteluvaiheessa työvuorot suunnitellaan käyttäen vaadittua 0,7 mitoitusta, jolloin lyhytaikaisten sijaisten tarve vähenisi. Näin myös lähtökohtaisesti hoitajia olisi riittävästi työvuoroissa.

Ainakaan tällä hetkellä ei ole olemassa reaaliaikaista hoitoisuudenmittaristoa, jolla jatkuvasti ja päivittäin vanhusten asumisyksiköiden asukkaiden hoitoisuutta voitaisiin mitata nopeasti, luotettavasti ja objektiivisesti. Mittaaminen ei myöskään saisi johtaa siihen, että itse mittarin täyttäminen vie hoitajan työaikaa asukkaalta.

Nyt ja jatkossa asumisyksiköissä tulisi tunnistaa ne tilanteet, kun samassa yksikössä on samaan aikaan poikkeavasti enemmän hoitoisia asukkaita, kuten saattohoidossa, kahden hoitajan hoidettavia olevia asukkaita tai asukkaita, joilla haasteellinen käyttäytyminen vaatii enemmän aikaa hoitajilta. Näissä tilanteissa henkilöstömitoituksen riittävyyttä tulee aina arvioida.

Kaupunginvaltuusto

25.01.2021

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta antaa valtuustoaloitteeseen edellä olevan vastauksen.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin kokouksessa.

Kaupunginhallitus 14.12.2020 397 §

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Kaupunginhallitus päättää

- merkitä aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja
- saattaa sen valtuuston tietoon ja esittää valtuustolle, että se toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedokseen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen tekemä ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tiedoksi

Jari Pulkkinen

